

Motion till riksdagen 2024/25:3150

av Josefin Malmqvist (M)

Lika för alla på bostadsmarknaden

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till en nationell reglering som innebär att nyanlända som omfattas av bosättningslagen maximalt bör erbjudas bostad av kommunen i två år och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

När bosättningslagen trädde i kraft under 2016 ställdes krav på kommunerna att tillhandahålla bostad till en anvisad del av Sveriges nyanlända. Lagen specificerar däremot inte under hur lång tid kommunen har detta bostadsförsörjningsansvar, vilket lett till olika tolkningar kommuner emellan.

Många bostadssökande har känt sig orättvist behandlade när nyanlända, utan att ha stått i bostadskö, snabbt får tillträde till bostäder. Skattebetalarna har ifrågasatt rimligheten i att kommuner tvingas köpa bostadsrätter, i brist på annat alternativ, för att uppfylla sina krav enligt bosättningslagen. Lagens nuvarande bestämmelser har ställt grupp mot grupp i ett samhälle där statens och kommuners fokus måste vara enighet och förståelse, inte misstänksamhet och motsättningar.

Vid bosättningslagens införande meddelade kommuner att lagens krav var ohållbara och otydliga. För att undvika bosättningslagens otydlighet tog då flera kommuner fram egna riktlinjer kring tolkning av lagen. I exempelvis Sundbyberg, Växjö och Solna

beslutades att kommunens bostadsförsörjningsansvar skulle gälla under samma tid som etableringstiden, det vill säga två år. På detta sätt skapas en helhetssyn kring integrationen i det svenska samhället där utbildning, jobb och bostad hänger ihop och skapar en överskådlig bild av vilka förväntningar som ställs på den nyanlände. Målet med etableringen är att integreras in i samhället, att man lär sig språket, jobbar och skaffar en egen bostad.

Lagens otydlighet bidrar också till en orättvisa nyanlända emellan. Vissa kommuner erbjuder bostad i två år, medan andra erbjuder förstahandskontrakt. Till vilken kommun du som nyanländ blir anvisad spelar således stor roll, vilket knappast kan ha varit lagstiftningens intention.

En nationell reglering om ett tvåårigt bostadsförsörjningsansvar, genom så kallad etableringsbostad, bör därför övervägas. Sverige behöver ett rättssäkert och rättvist system där samma regler gäller oavsett vart du som nyanländ blir anvisad, samtidigt som ingen grupp får långtgående fördelar på bostadsmarknaden framför en annan. På så sätt får vi också till stånd en harmonisering av lagstiftningen mellan bestämmelserna i etableringslagen och bosättningslagen, vilket ger goda förutsättningar för en bra integration in i det svenska samhället.

I grunden är det individens ansvar att själv hitta en bostad, men steget är ibland stort för nyanlända, som ofta saknar kontaktnät och finansiella medel att snabbt ta sig in på bostadsmarknaden. Samhället ska därför ta ett särskilt ansvar för att skapa ett tryggt mottagande genom stöd med utbildning i bostads- och jobbsökande, allt för att skyndsamt skapa förutsättningar för att kunna bidra till samhället. Detta förutsatt att individen tar sitt eget ansvar och deltar i de insatser som erbjuds under etableringstiden, samt tar emot den hjälp i bostadssökande som erbjuds.

Om vi på riktigt vill skapa goda förutsättningar för nyanlända att integreras i samhället måste vi ta ett helhetsgrepp kring etableringstiden. Jobb, utbildning och bostad är sammanlänkade och har stor påverkan på en persons första tid i Sverige. Genom införandet av tvåårig etableringsbostad kan vi ställa tydligare krav, men också förvänta oss större utdelning av våra insatser under etableringstiden.

Därför bör en nationell reglering som innebär att nyanlända som omfattas av bosättningslagen maximalt erbjuds bostad av kommunen i två år, därefter gäller eget ansvar, övervägas. Lika för alla.

Josefin Malmqvist (M)